ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MICHAEL. B. ELMER
της 24ης Ιουνίου 1997 *

1. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 10 Απριλίου 1995, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο του Βελγίου, άσκησε προσφυγή κατά του Συμβουλίου, αιτούμενη την ακύρωση του άρθρου 1, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που προέκυψαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994) [1] (στο εξής: απόφαση του Συμβουλίου), ομού με το σημείο 1 του Πρωτοκόλλου του Μαρακές του παραρτήματος 1 Α της Συμφωνίας για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, στο μέτρο που το Συμβούλιο ενέκρινε με την προσβαλλόμενη απόφαση τη σύναψη της συμφωνίας πλαισίου για τις μπανάνες με τις χώρες Κόστα Ρίκα, Κολομβία, Νικαράγουα και Βενεζουέλα (στο εξής: συμφωνία πλαίσιο για τις μπανάνες). Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ζήτησε επίσης την καταδίκη του Συμβουλίου στα δικαστικά έξοδα.

2. Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από το Βασίλειο της Ισπανίας, τη Γαλλική Δημοκρατία και την Επιτροπή, ζήτησε την απόρριψη της προσφυγής ως απαράδεκτης, επικουρικώς δε ως αβάσιμης. Επίσης, το Συμβούλιο ζήτησε την καταδίκη της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στα δικαστικά έξοδα.

Πραγματικά περιστατικά και νομικό πλαίσιο

3. Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993, για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας [2] (στο εξής: βασικός κανονισμός), καθιέρωσε κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας σε αντικατάσταση των διαφόρων εθνικών συστημάτων που ίσχυαν προγενεστέρως. Τα εθνικά αυτά συστήματα κατανέμονταν σε δύο ομάδες. Στα πλαίσια της πρώτης ομάδας, η οποία περιελάμβανε ιδίως τη Γαλλία, την Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, η ιδία παραγωγή και η παραγωγή ΑΚΕ [3] ετύγχαναν προνομιακού καθεστώτος. Στα πλαίσια της δεύτερης ομάδας, η οποία περιελάμβανε ιδίως τη Γερμανία, το Βέλγιο και τις Κάτω Χώρες, οι εισαγωγές μπανανών Λατινικής Αμερικής πραγματοποιούνταν χωρίς ποσοτικούς περιορισμούς [4].

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η δανική.

1 — ΕΕ L 336, σ. 1.

2 — ΕΕ 1993, L 47, σ. 1.

3 — Ως ΑΚΕ νοούνται από κοινού οι χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού με τις οποίες η Κοινότητα συνήψε τη Σύμβαση Λομέ.

4 — Βλ. τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του βασικού κανονισμού.

4. Ο βασικός κανονισμός περιλαμβάνει, ιδίως, στο προοίμιό του, τις ακόλουθες αιτιολογικές σκέψεις:

«εκτιμώντας ότι η κοινή οργάνωση της αγοράς πρέπει, τηρουμένης της κοινοτικής προτιμήσεως και των διαφόρων διεθνών υποχρεώσεων της Κοινότητας, να επιτρέπει τη διάθεση στην κοινοτική αγορά, σε τιμές δίκαιες τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους καταναλωτές, μπανανών που παράγονται στην Κοινότητα και στα κράτη ΑΚΕ, τα οποία είναι κατά παράδοση προμηθευτές, χωρίς να πλήττονται οι εισαγωγές μπανανών από άλλες προμηθεύτριες τρίτες χώρες και εξασφαλίζοντας επαρκή εισοδήματα στους παραγωγούς [τρίτη αιτιολογική σκέψη]·

ότι, προκειμένου να υπάρξουν οι προϋποθέσεις ικανοποιητικής εμπορίας των μπανανών κοινοτικής εσοδείας καθώς και των προϊόντων καταγωγής ΑΚΕ στα πλαίσια των συμφωνηθέντων με τη Σύμβαση της Λομέ και να διατηρηθούν ταυτόχρονα στο μέτρο του δυνατού τα παραδοσιακά εμπορικά ρεύματα ανταλλαγών, πρέπει να προβλεφθεί το ετήσιο άνοιγμα δασμολογικής ποσοστώσεως· ότι στα πλαίσια της ποσοστώσεως αυτής, αφενός, οι εισαγωγές μπανανών τρίτων χωρών υπόκεινται σε δασμό 100 Ecu ανά τόνο, που αντιστοιχεί σε δασμό του κοινού δασμολογίου που εφαρμόζεται σήμερα και, αφετέρου, οι εισαγωγές μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ υπόκεινται σε μηδενικό δασμό σύμφωνα με τις προαναφερόμενες συμφωνίες [δέκατη αιτιολογική σκέψη]·

ότι στις εκτός δασμολογικής ποσοστώσεως εισαγωγές πρέπει να επιβάλλεται δασμός ύψους που να επιτρέπει τη διάθεση, υπό αποδεκτές συνθήκες, της κοινοτικής παραγωγής και των παραδοσιακών ποσοτήτων ΑΚΕ [5]» (ενδέκατη αιτιολογική σκέψη).

5. Ο τίτλος ΙΙΙ του βασικού κανονισμού περιέχει διατάξεις σχετικά με τις αντισταθμιστικές ενισχύσεις που χορηγούνται στους κοινοτικούς παραγωγούς. Το άρθρο 12, παράγραφος 2, προβλέπει ότι η μεγίστη ποσότητα κοινοτικών μπανανών που διατίθενται στο εμπόριο και μπορούν να θεμελιώσουν δικαίωμα λήψεως αντισταθμιστικής ενισχύσεως καθορίζεται σε 854 000 τόνους (καθαρού βάρους). Η αντισταθμιστική ενίσχυση υπολογίζεται με βάση τη διαφορά μεταξύ των κατ' αποκοπή εσόδων αναφοράς και των μέσων εσόδων παραγωγής που επιτυγχάνονται κατά τη διάρκεια του εν λόγω έτους.

6. Ο τίτλος ΙΥ του βασικού κανονισμού περιλαμβάνει διατάξεις αφορώσες το εμπόριο με τις τρίτες χώρες. Το άρθρο 15 ορίζει τις «παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ» αναφερόμενο στις ποσότητες μπανανών που ορίζονται στο παράρτημα και εξάγονται από συγκεκριμένα κράτη ΑΚΕ. Έπεται ότι, αθροισμένη, η ποσότητα παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ ανέρχεται σε 857 700 τόνους. Οι «μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ» είναι οι εξαγόμενες από τα κράτη ΑΚΕ σε ποσότητες υπερβαίνουσες τις οριζόμενες στο παράρτημα για την αντίστοιχη χώρα ή τις εξαγόμενες από τα

5 — Κατά το άρθρο 18, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού, ο εφαρμοζόμενος επί των εισαγωγών που υπερβαίνουν την ποσόστωση δασμός ανέρχεται σε 750 ECU ανά τόνο για τις μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ και σε 850 ECU ανά τόνο για τις μπανάνες των τρίτων χωρών.

κράτη ΑΚΕ μπανάνες που δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα. Οι «μπανάνες τρίτων χωρών» είναι οι εξαγόμενες από τις λοιπές τρίτες χώρες, γεγονός που σημαίνει στην πράξη τις χώρες παραγωγής της Λατινικής Αμερικής.

7. Τα άρθρα 18, παράγραφος 1, και 19 του βασικού κανονισμού περιλαμβάνουν τις ακόλουθες διατάξεις:

«*Άρθρο 18*

Ανοίγεται ετησίως δασμολογική ποσόστωση 2 εκατομμυρίων τόνων ανά καθαρό βάρος για τις εισαγωγές μπανάνας από τρίτες χώρες και μη παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ. Στα πλαίσια της δασμολογικής ποσοστώσεως, οι εισαγωγές μπανάνας από τρίτες χώρες υπόκεινται σε δασμό 100 ECU ανά τόνο, ενώ οι εισαγωγές μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ υπόκεινται σε μηδενικό δασμό.

(...)

Άρθρο 19

1. Η δασμολογική ποσόστωση ανοίγεται, από 1ης Ιουλίου 1993, μέχρις ύψους:

α) 66,5 % για τους επιχειρηματίες που εμπορεύθηκαν μπανάνες τρίτων χωρών ή/και μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ (στο εξής: εισαγωγείς τρίτων χωρών)

β) 30 % για τους επιχειρηματίες που εμπορεύθηκαν κοινοτικές μπανάνες ή/και παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ (στο εξής: κοινοτικοί και εισαγωγείς ΑΚΕ)

γ) 3,5 % για τους εγκατεστημένους στην Κοινότητα επιχειρηματίες οι οποίοι άρχισαν από το 1992 να εμπορεύονται μπανάνες πλην των κοινοτικών ή/και των παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ (στο εξής: νέοι επιχειρηματίες)

(...)»

8. Οι χώρες Κολομβία, Κόστα Ρίκα, Γουατεμάλα, Νικαράγουα και Βενεζουέλα, οι οποίες παράγουν μπανάνες, θεώρησαν ότι ο βασικός κανονισμός μείωσε αισθητά τις δυνατότητές τους να διαθέτουν μπανάνες εντός της Κοινότητας. Κατόπιν αυτού, κάλεσαν την Κοινότητα, στις 19 Φεβρουαρίου 1993, να αρχίσει, σύμφωνα με το άρθρο XXIII, παράγραφος 1, της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (στο εξής: ΓΣΔΕ), διαπραγματεύσεις. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, το συμβαλλόμενο μέρος που θεωρεί ότι καταργείται ή διακυβεύεται ένα από τα δικαιώματά του μπορεί να αρχίσει διαπραγματεύσεις με σκοπό την επίτευξη σχετικών αντισταθμιστικών ανταλλαγμάτων.

9. Στις 3 Ιουνίου 1993, η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο σχέδιο συστάσεως για την εξουσιοδότηση της Επιτροπής να αρχίσει διαπραγματεύσεις επί του ζητήματος των μπανανών, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου XXVIII της ΓΣΔΕ, βάσει της οποίας ένα συμβαλλόμενο μέρος έχει την ευχέρεια να αρχίσει διαπραγματεύσεις προς τροποποίηση των ισχυουσών υποχρεώσεων [6].

10. Στις 29 Σεπτεμβρίου 1993, η Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων (στο εξής: ΕΜΑ) πρότεινε στο Συμβούλιο να εγκρίνει τις συναφείς κατευθυντήριες οδηγίες προς διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων. Στις 18 και 19 Οκτωβρίου 1993 το Συμβούλιο εξέδωσε την εν λόγω απόφαση σύμφωνα με την πρόταση της ΕΜΑ.

6 — Έγγραφο 7201/93 της Επιτροπής, ΓΣΔΕ 90, βλ. έγγραφο της Επιτροπής SEC(93) 866 τελικό.

11. Η Επιτροπή συνήψε στις 28 και 29 Μαρτίου 1994 με τις χώρες Κολομβία, Κόστα Ρίκα, Νικαράγουα και Βενεζουέλα τέσσερα χωριστά σχέδια συμφωνιών, με ταυτόσημο περιεχόμενο, ρυθμιζουσών τις κοινοτικές εισαγωγές μπανάνας. Σε κάθε ένα από τα έγγραφα αυτά επισυνάπτεται ως παράρτημα 1 κείμενο τιτλοφορούμενο «Συμφωνία πλαίσιο για τις μπανάνες».

Σε κάθε ένα από τα έγγραφα αυτά, υπό τον τίτλο «συμπεφωνημένο αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων», δηλώνονται τα ακόλουθα:

«Το επισυναπτόμενο σχέδιο συμφωνίας αποτελεί την ικανοποιητική έκβαση των διαπραγματεύσεων σχετικά με τις μπανάνες στα πλαίσια του Γύρου της Ουρουγουάης.

Η συμφωνία είναι επίσης αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων και διαβουλεύσεων με αντικείμενο τις μπανάνες, στα πλαίσια του άρθρου XXVIII της ΓΣΔΕ, μεταξύ της ΕΚ και των προαναφερθεισών χωρών.

Επιπλέον, με τη συμφωνία διευθετείται η διαφορά σχετικά με τις μπανάνες που αποτέλεσε αντικείμενο της εκθέσεως της ομάδας τεχνικών εμπειρογνωμόνων της ΓΣΔΕ. Κατόπιν αυτού, οι χώρες Κολομβία,

Κόστα Ρίκα, Νικαράγουα και Βενεζουέλα, αφενός, και η ΕΚ, αφετέρου, συμφώνησαν να μη ζητήσουν την έγκριση της προαναφερθείσας εκθέσεως της ομάδας τεχνικών εμπειρογνωμόνων [7].

Οι χώρες Κολομβία, Κόστα Ρίκα, Νικαράγουα και Βενεζουέλα δεσμεύονται να μη κινήσουν τη διαδικασία διευθετήσεως των διαφορών της ΓΣΔΕ, όσον αφορά το κοινοτικό καθεστώς εισαγωγής μπανανών, ενόσω ισχύει η επισυναπτόμενη συμφωνία.»

Το σημείο 1 του παραρτήματος (συμφωνία πλαίσιο για τις μπανάνες) ορίζει τη συνολική βασική δασμολογική ποσόστωση σε 2 100 000 τόνους για το 1994 και σε 2 200 000 τόνους για το 1995 και τα επόμενα έτη, υπό την επιφύλαξη ενδεχομένων αυξήσεων λόγω διευρύνσεως της Κοινότητας [8].

Η ανωτέρω συνολική δασμολογική ποσόστωση υποδιαιρείται, δυνάμει του σημείου 2, σε ειδικές ποσοστώσεις που κατανέμονται αντίστοιχα στις χώρες Κόστα Ρίκα (23,4 %), Κολομβία (21 %), Νικαράγουα (3 %) και Βενεζουέλα (2 %), ενώ για τις λοιπές τρίτες χώρες που προμηθεύουν μπανάνες προβλέπεται η χορήγηση ποσοστώσεως ύψους 46,32 % για το 1994 και 46,51 % για το 1995. Τέλος, για τη Δομινικανική Δημοκρατία και τις λοιπές χώρες ΑΚΕ προβλέπεται η χορήγηση σταθερής ποσοστώσεως ύψους 90 000 τόνων μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ, η οποία αποτελεί το εναπομένον μέρος της συνολικής δασμολογικής ποσοστώσεως.

Το σημείο 6 της συμφωνίας πλαισίου ορίζει ότι:

«Η διαχείριση των δασμολογικών ποσοστώσεων (...) παραμένει αμετάβλητη σε σχέση με τις διατάξεις του [βασικού κανονισμού]. Πάντως, οι προμηθεύτριες χώρες στις οποίες χορηγείται συγκεκριμένη ποσόστωση μπορούν να εκδίδουν ειδικές άδειες εξαγωγής για ποσότητα δυνάμενη να φθάσει έως το 70 % της ποσοστώσεώς τους, ενώ οι εν λόγω άδειες συνιστούν προϋπόθεση για τη χορήγηση εκ μέρους της Κοινότητας πιστοποιητικών εισαγωγής μπανάνας, προελεύσεως των εν λόγω χωρών, που πραγματοποιούν οι επιχειρηματίες της "κατηγορίας Α" και της "κατηγορίας Γ".

Η έγκριση για τη χορήγηση των ειδικών αδειών εξαγωγής παρέχεται από την Επιτροπή κατά τρόπον ώστε να είναι δυνατή η βελτίωση της ευρυθμίας και της σταθερότητας των εμπορικών σχέσεων μεταξύ παραγωγών και εισαγωγέων, εξαρτάται δε από την προϋπόθεση ότι οι άδειες εξαγωγής χορηγούνται χωρίς καμία δυσμενή διάκριση μεταξύ των επιχειρηματιών.»

7 — Στις 18 Φεβρουαρίου 1994, ομάδα τεχνικών εμπειρογνωμόνων κατέληξε με την έκθεσή της στο συμπέρασμα ότι ο βασικός κανονισμός παραβίαζε τη ΓΣΔΕ. Πάντως, η έκθεση αυτή δεν εγκρίθηκε.

8 — Το 1996 η συνολική δασμολογική ποσόστωση αυξήθηκε και πάλι σε 2 553 000 τόνους προκειμένου να καλυφθεί η αύξηση της ζητήσεως που προέκυψε από την προσχώρηση νέων κρατών μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΚ) 1559/96 της Επιτροπής, της 30ής Ιουλίου 1996, για αύξηση της ποσότητας της δασμολογικής ποσοστώσεως κατά την εισαγωγή μπανανών που προβλέπεται στο άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, για το 1996 (ΕΕ 1996, L 193, σ. 12).

Το σημείο 7 ορίζει τον εντός της δασμολογικής ποσοστώσεως δασμό σε 75 ECU ανά τόνο.

Το σημείο 10 προβλέπει επίσης ότι «η παρούσα συμφωνία ενσωματώνεται στον κατάλογο [των ανειλημμένων υποχρεώσεων] της Κοινότητας στα πλαίσια του Γύρου της Ουρουγουάης».

Τέλος, όπως προκύπτει από το σημείο 11 αυτής, με τη συμφωνία διευθετείται η διαφορά που ανέκυψε από το κοινοτικό καθεστώς για τις μπανάνες, ενώ τα συμβαλλόμενα στη συμφωνία μέρη δεν προτίθενται να ζητήσουν την έγκριση της εκθέσεως της ομάδας τεχνικών εμπειρογνωμόνων της ΓΣΔΕ επί του θέματος.

12. Στις 15 Απριλίου 1994 η προεδρία του Συμβουλίου και ο Sir Leon Brittan, μέλος της Επιτροπής, συνήψαν την τελική πράξη του Γύρου της Ουρουγουάης εξ ονόματος της Επιτροπής, ενώ τα κράτη μέλη τη συνήψαν εξ ονόματός τους για τα εμπίπτοντα στη δική τους αρμοδιότητα θέματα. Οι εν λόγω συμφωνίες, ειδικότερα δε η συμφωνία για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου ΠΟΕ (στο εξής: Συμφωνία ΠΟΕ) [9], συνθέτουν το αποτέλεσμα των εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης.

13. Το άρθρο ΙΙ, παράγραφος 2, της Συμφωνίας ΠΟΕ προβλέπει ότι οι συμφωνίες και οι συναφείς νομικές πράξεις που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα 1, 2 και 3 (στο εξής: πολυμερείς εμπορικές συμφωνίες) αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της συμφωνίας και δεσμεύουν όλα τα μέρη. Το παράρτημα 1 Α της Συμφωνίας ΠΟΕ περιλαμβάνει τις πολυμερείς συμφωνίες επί των εμπορευματικών συναλλαγών, μεταξύ των οποίων η Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου του 1994, αποκαλούμενη «ΓΣΔΕ του 1994».

14. Στη ΓΣΔΕ του 1994 προσαρτάται πρωτόκολλο τιτλοφορούμενο «Πρωτόκολλο του Μαρακές». Για κάθε συμβαλλόμενο μέρος καταρτίζεται και επισυνάπτεται στο ανωτέρω πρωτόκολλο πίνακας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών του. Ο πίνακας αυτός, ο οποίος δεσμεύει την Κοινότητα, τιτλοφορείται «Παράρτημα LXXX». Στις στήλες 3 και 4 του κεφαλαίου «Μπανάνες σε νωπή κατάσταση, εξαιρουμένων των αμυλούχων (plantains)», το «Παράρτημα LXXX» ορίζει την ποσόστωση (2 200 000 τόνοι) και τον εφαρμοζόμενο επ' αυτής δασμό (75 ECU ανά τόνο). Το «Παράρτημα LXXX» περιλαμβάνει στήλη αποκαλούμενη «Άλλες διατάξεις και προϋποθέσεις» (στήλη 7). Όσον αφορά τις μπανάνες, η στήλη αυτή περιλαμβάνει τη μνεία «όπως αναφέρεται στο παράρτημα». Το ανωτέρω παράρτημα περιλαμβάνει το πλήρες κείμενο της συμφωνίας πλαισίου για τις μπανάνες.

15. Στις 26 Οκτωβρίου 1994 η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ζήτησε, σύμφωνα με το άρθρο 228, παράγραφος 6,

9 — ΕΕ 1994, L 336, σ. 3 επ.

της Συνθήκης, από το Δικαστήριο να γνωμοδοτήσει επί του συμβιβαστού της συμφωνίας πλαισίου για τις μπανάνες με τη Συνθήκη και τις θεμελιώδεις αρχές του κοινοτικού δικαίου.

16. Με τον κανονισμό (ΕΚ) 3290/94 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με τις προσαρμογές και τα μεταβατικά μέτρα στον τομέα της γεωργίας που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των συμφωνιών οι οποίες έχουν συναφθεί στο πλαίσιο των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης [10], τροποποιήθηκε το άρθρο 18, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού προκειμένου να αυξηθεί κατά 200 000 τόνους η δασμολογική ποσόστωση οριζόμενη πλέον σε 2 200 000 τόνους, ενώ τα τέλη εισαγωγής μπανανών προελεύσεως τρίτων χωρών αποτέλεσαν αντικείμενο μειώσεως 25 ECU ανά τόνο, οριζόμενα σε 75 ECU ανά τόνο. Επιπλέον, με τον εν λόγω κανονισμό προστέθηκε στο άρθρο 20 του βασικού κανονισμού, το οποίο εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να θεσπίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής, διάταξη επιτρέπουσα στην Επιτροπή να λαμβάνει μέτρα ώστε να διασφαλίζεται ότι η Κοινότητα εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει των συμφωνιών που συνήψε σύμφωνα με το άρθρο 228 της Συνθήκης.

17. Με την απόφαση του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 1994, η οποία ελήφθη ομοφώνως χωρίς η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να αναμείνει την έκδοση της γνωμοδοτήσεως του Δικαστηρίου επί της αιτήσεώς της, της 26ης Οκτωβρίου 1994, το Συμβούλιο ενέκρινε τις συναφθείσες στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης συμφωνίες. Το άρθρο 1 της αποφάσεως ορίζει:

«*Άρθρο 1*

1. Εγκρίνονται από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, ως προς το τμήμα που εμπίπτει στην αρμοδιότητά της, οι ακόλουθες πολυμερείς συμφωνίες και πράξεις:

— [η Συμφωνία ΠΟΕ], καθώς και οι συμφωνίες που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα 1, 2 και 3 της συμφωνίας

(...)

2. Τα κείμενα των συμφωνιών και των πράξεων που παρατίθενται στο παρόν άρθρο επισυνάπτονται στην παρούσα απόφαση.

3. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου εξουσιοδοτείται να ορίσει το πρόσωπο που θα προβεί στην προβλεπόμενη από το άρθρο XIV της [Συμφωνίας ΠΟΕ] πράξη, ώστε να δεσμεύεται η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ως προς τμήμα της συμφωνίας που εμπίπτει στην αρμοδιότητά της.»

10 — ΕΕ 1994, L 349, σ. 105.

18. Η απόφαση του Συμβουλίου δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* της 23ης Δεκεμβρίου 1994 ως *πράξη για την ισχύ της οποίας δεν απαιτείται η δημοσίευση*. Προφανώς, το επίδικο τεύχος ήταν διαθέσιμο μόλις στις 13 Φεβρουαρίου 1995. Η Συμφωνία ΠΟΕ και τα παραρτήματά της 1 έως 3, υπό την επωνυμία «Παράρτημα 1 Α στη ΓΣΔΕ του 1994», καθώς και το Πρωτόκολλο του Μαρακές, επισυνάπτονται ως παράρτημα στην απόφαση του Συμβουλίου. Το κείμενο του Πρωτοκόλλου του Μαρακές, το οποίο δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα, περιλαμβάνει την ακόλουθη ακροτελεύτια διευκρίνιση:

«[Οι συμφωνηθέντες πίνακες των συμμετεχόντων θα επισυναφθούν στο Πρωτόκολλο του Μαρακές, αντίγραφο του οποίου επισυνάπτεται στη Συμφωνία ΠΟΕ]» [11].

19. Όπως προανέφερα, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας άσκησε στις 10 Απριλίου 1995 κατά του Συμβουλίου την παρούσα προσφυγή, αιτούμενη την ακύρωση του άρθρου 1, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως του Συμβουλίου, ομού με το σημείο 1 του Πρωτοκόλλου του Μαρακές που παρατίθεται στο παράρτημα 1Α της Συμφωνίας ΠΟΕ, στο μέτρο που το Συμβούλιο ενέκρινε με την απόφαση αυτή τη σύναψη της συμφωνίας πλαισίου για τις μπανάνες.

20. Το Δικαστήριο απέρριψε στις 13 Δεκεμβρίου 1995 ως απαράδεκτη [12] την αίτηση γνωμοδοτήσεως που είχε υποβάλει, σύμφωνα με το άρθρο 228, παράγραφος 6, της Συνθήκης, στις 26 Οκτωβρίου 1994 η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας επί του συμβιβαστού της συμφωνίας πλαισίου για τις μπανάνες προς τη Συνθήκη και προς ορισμένες θεμελιώδεις αρχές του κοινοτικού δικαίου, επειδή η αίτηση κατέστη άνευ αντικειμένου εφόσον η επίδικη διεθνής συμφωνία συνήφθη ήδη, ενώ η διαδικασία της αιτήσεως γνωμοδοτήσεως αποσκοπεί στην προ της συνάψεως γνωμοδότηση.

Επί του παραδεκτού

21. Το Συμβούλιο ζητεί την απόρριψη της προσφυγής λόγω απαραδέκτου, στηριζόμενο σε ορισμένους λόγους αναγόμενους, αφενός, στην προθεσμία ασκήσεως της προσφυγής, αφετέρου, στη σημασία του γεγονότος ότι η συμφωνία πλαίσιο εγκρίθηκε από την Κοινότητα και αποτελεί τμήμα του συνόλου της Συμφωνίας ΠΟΕ. Τους λόγους αυτούς προτίθεμαι να εξετάσω κατωτέρω κεχωρισμένως. Το Συμβούλιο προτείνει επίσης την απόρριψη ενός αυτοτελούς λόγου που προέβαλε η Βελγική Κυβέρνηση και άπτεται της διαδικασίας που επελέγη κατά τη σύναψη της συμφωνίας πλαισίου. Προτίθεμαι να εξετάσω το επιχείρημα αυτό τελευταίο.

11 — Η συμφωνία πλαίσιο επαναλαμβάνεται, όπως ήδη επισήμανα, στον πίνακα που ισχύει για την Κοινότητα.

12 — Γνωμοδότηση 3/94, Συλλογή 1995, σ. I-4577.

Επί της προθεσμίας ασκήσεως της κατά το άρθρο 173, παράγραφος 5, προσφυγής

22. Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από τις Κυβερνήσεις της Ισπανίας και της Γαλλίας και από την Επιτροπή, ισχυρίζεται ότι η προσφυγή ασκήθηκε μετά την εκπνοή της προβλεπομένης στο άρθρο 173, παράγραφος 5, της Συνθήκης, δίμηνης προθεσμίας. Συγκεκριμένα, πρέπει να θεωρηθεί ότι η προθεσμία άρχισε να τρέχει στις 22 Δεκεμβρίου 1994, ημέρα κατά την οποία η Γερμανία έλαβε γνώση, μέσω του αντιπροσώπου της στο Συμβούλιο, της αποφάσεως του τελευταίου.

23. Η Γερμανική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η προσφυγή ασκήθηκε εμπροθέσμως. Πρόκειται για πράξη η οποία αποτέλεσε αντικείμενο δημοσιεύσεως και, όπως προκύπτει ρητώς από το άρθρο 173, παράγραφος 5, της Συνθήκης, η δίμηνη προθεσμία άρχεται από την ημερομηνία δημοσιεύσεως της πράξεως, η οποία, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, είναι η ημερομηνία κατά την οποία το συγκεκριμένο τεύχος της Επίσημης Εφημερίδας ήταν όντως διαθέσιμο.

24. Το άρθρο 173, παράγραφος 5, της Συνθήκης ορίζει:

«Οι προσφυγές που προβλέπονται στο παρόν άρθρο ασκούνται εντός δύο μηνών, υπολογιζομένων, κατά περίπτωση, από τη δημοσίευση της πράξεως, την κοινοποίησή της στον προσφεύγοντα ή, ελλείψει δημοσιεύσεως ή κοινοποιήσεως, από την ημέρα κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της πράξεως.»

25. Η απόφαση του Συμβουλίου [13], αντικείμενο της προσφυγής ακυρώσεως, δημοσιεύθηκε στις 23 Δεκεμβρίου 1994 ομού με τα αναφερόμενα στο εν λόγω έγγραφο παραρτήματα, μεταξύ των οποίων καταλέγεται το Πρωτόκολλο του Μαρακές. Δυσχερώς θα αποδιδόταν συναφώς οποιαδήποτε σημασία στο γεγονός ότι ο προσαρτημένος στο Πρωτόκολλο του Μαρακές πίνακας, όσον αφορά τις ανειλημμένες υποχρεώσεις της Κοινότητας, μνημονεύεται απλώς, χωρίς να παρατίθεται το τεύχος της Επίσημης Εφημερίδας, εντός αγκυλών με παραπομπή στο αντίγραφο της Συμφωνίας ΠΟΕ. Εκείνη που αποτελεί αντικείμενο της προσφυγής είναι η απόφαση του Συμβουλίου ως τοιαύτη, η οποία και δημοσιεύθηκε, παρ' όλον ότι ένα από τα συνημμένα σε άλλο παράρτημα έγγραφο δεν παρατίθεται στο δημοσιευμένο κείμενο.

26. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που περιλαμβάνει η δικογραφία, το επίδικο τεύχος της Επίσημης Εφημερίδας ήταν διαθέσιμο μόλις στις 13 Φεβρουαρίου 1995. Όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, σε παρόμοια περίπτωση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία της πραγματικής δημοσιεύσεως [14].

27. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας άσκησε την προσφυγή της στις 10 Απριλίου 1995, ήτοι εντός του διμήνου που

13 — (Η υποσημείωση αφορά αποκλειστικώς την απόδοση στη δανική γλώσσα).

14 — Απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 1990 στην υπόθεση C-337/88, SAFA (Συλλογή 1990, σ. I-1, σκέψη 12).

ακολούθησε την ημερομηνία της πραγματικής δημοσιεύσεως της πράξεως, έτσι ώστε εκ πρώτης όψεως να συνάγεται ότι τηρήθηκε η κατά το άρθρο 173, παράγραφος 5, της Συνθήκης προϋπόθεση.

28. Πάντως, πρέπει να εξεταστεί αν από μια ενδελεχέστερη ανάλυση του γράμματος και του στόχου της εν λόγω διατάξεως θα μπορούσε να γίνει λόγος για στενή ερμηνεία, σύμφωνα με την οποία το σημείο εκκινήσεως της προθεσμίας δεν πρέπει να υπολογίζεται από τη δημοσίευση της πράξεως οσάκις η δημοσίευση δεν είναι υποχρεωτική.

29. Το άρθρο 173, παράγραφος 5, της Συνθήκης προβλέπει δίμηνη προθεσμία, υπολογιζόμενη, «κατά περίπτωση, από τη δημοσίευση της πράξεως, την κοινοποίησή της στον προσφεύγοντα (...)».

30. Η έκφραση «κατά περίπτωση» πρέπει να εννοηθεί ως αναφερομένη στο γεγονός ότι ορισμένες πράξεις δημοσιεύονται ενώ άλλες κοινοποιούνται στον αποδέκτη τους. Το κριτήριο της ημερομηνίας κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της πράξεως, κατά την έννοια του άρθρου 173, παράγραφος 5, είναι λυσιτελές μόνον οσάκις η πράξη ούτε δημοσιεύθηκε ούτε κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα.

31. Ασφαλώς, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η έκφραση «κατά περίπτωση» αναφέρεται στη διάταξη του άρθρου 191, το οποίο περιλαμβάνει τους κανόνες σχετικά με τις πράξεις που πρέπει να δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα και εκείνες που πρέπει να κοινοποιούνται στον αποδέκτη τους. Αν αυτός ήταν πράγματι ο σκοπός, θα έπρεπε φυσιολογικά η συνάφεια αυτή να επισημαίνεται κατά τι σαφέστερα σε σχέση με το τι όντως ισχύει, παρεμβάλλοντας για παράδειγμα στο άρθρο 173, παράγραφος 5, διάταξη παραπομπής στο άρθρο 191. Όπως είναι σήμερα διατυπωμένο, το άρθρο 173, παράγραφος 5, περιορίζεται στη διευκρίνιση ότι εντός της προθεσμίας, κατά περίπτωση, ορισμένες πράξεις δημοσιεύονται ενώ άλλες ούτε δημοσιεύονται ούτε κοινοποιούνται.

32. Επομένως, η απλούστερη ερμηνεία του άρθρου 173, παράγραφος 5, είναι η γραμματική, συνιστάμενη στο ότι λαμβάνεται υπόψη προθεσμία δύο μηνών, υπολογιζόμενη από τη δημοσίευση, εφόσον αυτή έχει όντως λάβει χώρα. Ένας κανόνας περί προθεσμιών, ο οποίος είναι αποφασιστικής σημασίας, όσον αφορά τη δυνατότητα ασκήσεως ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγών εκ μέρους των κρατών μελών και των πολιτών κατά των πράξεων της Κοινότητας, πρέπει να είναι κατά το δυνατόν σαφέστερος. Δεν μπορεί να απαιτείται ευλόγως από τους πολίτες να προβαίνουν σε ελέγχους για να διαπιστώσουν αν δημοσίευση που έλαβε χώρα ήταν υποχρεωτική ή όχι. Η απλότητα και η σαφήνεια είναι αναγκαίες, ειδικότερα όταν πρόκειται για τη δυνατότητα προσφυγής στη δικαιοσύνη, δικαίωμα που επιφυλάσσεται τόσο στα κράτη μέλη όσο και στους ιδιώτες.

33. Η κατά το άρθρο 173, παράγραφος 5, προθεσμία ασκήσεως προσφυγής έχει δύο στόχους. Κατ' αρχάς, αποσκοπεί στο να διασφαλιστεί υπέρ του προσφεύγοντος εύλογος χρόνος προκειμένου να εκτιμήσει αν συντρέχουν λόγοι επιτρέποντες την αμφισβήτηση πράξεως και, ενδεχομένως, για την προετοιμασία του δικογράφου της προσφυγής. Ακολούθως, αποσκοπεί στο να διασφαλιστεί ότι μια πράξη δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ακυρώσεως μετά την παρέλευση ορισμένης προθεσμίας. Συναφώς, το Δικαστήριο έκρινε ότι μόνον η αυστηρή εφαρμογή της προβλεπομένης στο άρθρο 173, παράγραφος 5, προθεσμίας

ανταποκρίνεται στην απαιτούμενη ασφάλεια δικαίου και στην ανάγκη αποφυγής οποιασδήποτε αυθαίρετης διακρίσεως ή μεταχειρίσεως κατά την απονομή της δικαιοσύνης [15].

34. Κατά την άποψή μου, η ερμηνεία ότι η προθεσμία αρχίζει από τον χρόνο της δημοσιεύσεως στην Επίσημη Εφημερίδα, ανεξάρτητα από το αν η δημοσίευση είναι υποχρεωτική ή όχι, συνάδει προς την ασφάλεια δικαίου. Τόσον η μέριμνα διασφαλίσεως υπέρ του προσφεύγοντος εντός ευλόγου χρόνου προκειμένου να υπερασπιστεί τα συμφέροντά του όσο και εκείνη που συνίσταται στο να μπορούν οι ιδιώτες, τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη, μετά την παρέλευση ορισμένης προθεσμίας, να δίδουν πίστη στη δεσμευτικότητα της πράξεως συνηγορούν υπέρ ενός σαφούς και διαυγούς κανόνα όσον αφορά τη χρονική στιγμή κατά την οποία η προθεσμία αρχίζει τα τρέχει, κατά τρόπον ώστε οι πολίτες, τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη να γνωρίζουν επακριβώς πότε αρχίζει και πότε εκπνέει η προθεσμία αυτή. Ο υπολογισμός της προθεσμίας από την ημέρα δημοσιεύσεως της πράξεως διασφαλίζει την απαιτούμενη σαφήνεια.

35. Η στενή ερμηνεία του άρθρου 173, παράγραφος 5, σύμφωνα με την οποία η προθεσμία ασκήσεως της προσφυγής, σε περίπτωση μη υποχρεωτικής δημοσιεύσεως, θα έπρεπε να αρχίζει από τη στιγμή κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της πράξεως, δεν επιτρέπει την επίτευξη της αναγκαίας σαφήνειας και ακρίβειας σε ικανό βαθμό, εφόσον συχνά απαιτείται, προκειμένου να καθοριστεί η στιγμή της γνώσεως, η συγκεκριμένη εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων. Επομένως, σύμφωνα με το γράμμα του άρθρου 173, παράγραφος 5, ο χρόνος κατά τον οποίο έγινε γνωστή η πράξη πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό της προθεσμίας μόνον εφόσον η πράξη δεν δημοσιεύθηκε στην πραγματικότητα ή δεν κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα.

36. Το γεγονός ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε ήδη λάβει γνώση της αποφάσεως της Επιτροπής κατά τον χρόνο εκδόσεώς της στερείται συναφώς σημασίας. Η ανωτέρω κατάσταση αντιστοιχεί εξ ολοκλήρου προς εκείνη κράτους μέλους που αμφισβητεί για παράδειγμα έναν κανονισμό του Συμβουλίου, έναντι του οποίου η προθεσμία αρχίζει πάντοτε να τρέχει από τη δημοσίευσή του, ανεξάρτητα από το ότι είναι γνωστός.

37. Ενόψει των προαναφερθεισών σκέψεων, εκτιμώ ότι η προσφυγή ασκήθηκε εμπροθέσμως.

Επί της σημασίας του γεγονότος ότι η συμφωνία πλαίσιο άρχισε να ισχύει

38. Το Συμβούλιο ισχυρίζεται ότι η απόφαση με την οποία η Κοινότητα κυρώνει διεθνή συμφωνία δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως, στο μέτρο που η συμφωνία δεσμεύει τα μέρη

15 — Βλ. ιδιαίτερα την απόφαση της 5ης Φεβρουαρίου 1992 στην υπόθεση C-59/91, Γαλλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. I-525, σκέψη 8).

έναντι των αντισυμβαλλομένων τρίτων χωρών. Η Γερμανία είχε απλώς τη δυνατότητα να ψηφίσει κατά της εγκρίσεως της αποφάσεως του Συμβουλίου διεπομένης από τον κανόνα της ομοφωνίας.

39. Η Γερμανική Κυβέρνηση ισχυρίζεται αντίθετα ότι προσκρούει στο σύστημα της Συνθήκης τυχόν ερμηνεία σύμφωνα με την οποία είναι αδύνατη η άσκηση προσφυγής κατά πράξεως κυρωτικής διεθνούς συμφωνίας που έχει ήδη συναφθεί. Επί του ζητήματος αυτού, η Βελγική Κυβέρνηση προσθέτει ότι η ακύρωση της συμφωνίας πλαισίου θα είχε ως αποκλειστική συνέπεια ότι η Κοινότητα και οι Λατινοαμερικανοί εταίροι της θα όφειλαν, στο πλαίσιο της ΓΣΔΕ, να αρχίσουν διαπραγματεύσεις για τη σύναψη νέας συμφωνίας ή για την επίτευξη άλλης μορφής αντισταθμίσεως.

40. Με τη γνωμοδότηση 3/94 της 13ης Δεκεμβρίου 1995, το Δικαστήριο θεώρησε, όπως προανέφερα, ότι η αίτηση γνωμοδοτήσεως της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, σύμφωνα με το άρθρο 228, παράγραφος 6, της Συνθήκης, επί του συμβιβαστού προς τη Συνθήκη της συμφωνίας πλαισίου κατέστη άνευ αντικειμένου αφότου η εν λόγω συμφωνία πλαίσιο συμπεριελήφθη ως αναπόσπαστο τμήμα της συμφωνίας που συνήψε η Κοινότητα στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης. Επομένως, δεν επρόκειτο πλέον για μελετώμενη συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου 228, παράγραφος 6.

41. Στα σημεία 20, 21 και 22 της εν λόγω γνωμοδοτήσεως, το Δικαστήριο έκρινε ότι:

«Δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η ερμηνεία αυτή απολήγει να διακυβεύσει τη δικαστική προστασία του οργάνου ή του κράτους μέλους που υπέβαλε την αίτηση γνωμοδοτήσεως σε χρονική στιγμή κατά την οποία η συμφωνία δεν είχε ακόμα συναφθεί [σημείο 20].

Πράγματι, η διαδικασία του άρθρου 228, παράγραφος 6, της Συνθήκης αποβλέπει, κατά κύριο λόγο, όπως ήδη διευκρινίστηκε, στην πρόληψη των δυσχερειών που θα προέκυπταν από το ασυμβίβαστο προς τη Συνθήκη διεθνών συμφωνιών δεσμευουσών την Κοινότητα και όχι στην προστασία των συμφερόντων και των δικαιωμάτων του κράτους μέλους ή του κοινοτικού οργάνου που υπέβαλαν την αίτηση γνωμοδοτήσεως [σημείο 21].

Εν πάση περιπτώσει, το κράτος μέλος ή το κοινοτικό όργανο που υπέβαλε την αίτηση γνωμοδοτήσεως διαθέτει το ένδικο μέσο της προσφυγής ακυρώσεως κατά της αποφάσεως του Συμβουλίου περί συνάψεως της συμφωνίας, καθώς και τη δυνατότητα να ζητήσει, επ' ευκαιρία της προσφυγής του, τη λήψη προσωρινών μέτρων, υποβάλλοντας σχετική αίτηση» (σημείο 22).

42. Έπεται ότι, δυνάμει του συστήματος της Συνθήκης, η πράξη με την οποία η Κοινότητα εγκρίνει διεθνή συμφωνία

πρέπει να μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως [16]. Σε αντίθετη περίπτωση, θα εξέφευγε του δικαστικού ελέγχου νομιμότητας που προβλέπει το άρθρο 173 της Συνθήκης η άσκηση των αρμοδιοτήτων που έχουν εκχωρηθεί στα θεσμικά όργανα της Κοινότητας στο πεδίο των διεθνών σχέσεων [17].

43. Με βάση το δημόσιο διεθνές δίκαιο, ειδικότερα δε τη Σύμβαση της Βιέννης της 21ης Μαρτίου 1986 για το δίκαιο των συνθηκών μεταξύ κρατών και διεθνών οργανισμών ή μεταξύ διεθνών οργανισμών, επιβάλλεται να αποφασιστεί, κατά περίπτωση, αν η ακύρωση της εγκριτικής μιας διεθνούς συμφωνίας εσωτερικής πράξεως συνεπάγεται την αποδέσμευση της Κοινότητας, σε επίπεδο διεθνούς δικαίου, από τις διεθνείς υποχρεώσεις που ανέλαβε δυνάμει της συμφωνίας [18].

Επί της σημασίας του γεγονότος ότι η συμφωνία πλαίσιο ενσωματώνεται στη Συμφωνία ΠΟΕ

44. Τέλος, ως επακόλουθο του λόγου που προέβαλε και προαναφέρεται στο σημείο 38, το Συμβούλιο ζητεί την απόρριψη της προσφυγής ακυρώσεως, υπό την έννοια ότι η ακύρωση της συμφωνίας πλαισίου, η οποία συνιστά ένα στοιχείο της συνολικής συμφωνίας που αποτελεί επιστέγασμα του Γύρου της Ουρουγουάης, θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την ισορροπία του συνολικού αυτού αποτελέσματος. Προς στήριξη του επιχειρήματός του, το Συμβούλιο επικαλείται την απόφαση LAISA της 20ής Απριλίου 1988 [19], η οποία αφορούσε προσφυγή ακυρώσεως ορισμένων διατάξεων του παραρτήματος Ι της Πράξεως Προσχωρήσεως της Ισπανίας και της Πορτογαλίας και περί της προσαρμογής της Συνθήκης.

45. Παρατηρώ συναφώς ότι στην απόφαση LAISA το Δικαστήριο απέρριψε ως απαράδεκτη την προσφυγή ακυρώσεως με το αιτιολογικό ότι ήταν αναρμόδιο λόγω του γεγονότος ότι δεν επρόκειτο για πράξη του Συμβουλίου αλλά για *διατάξεις του πρωτογενούς δικαίου*, οι οποίες δεν μπορούν να ανασταλούν, τροποποιηθούν ή καταργηθούν παρά μόνο σύμφωνα με τις προβλεπόμενες για την αναθεώρηση των αρχικών Συνθηκών διαδικασίες.

46. Κατά την άποψή μου, δεν μπορεί να αποσπάται από την αλληλουχία της και να μεταφέρεται υπό περιστάσεις διαφορετικές εκείνων που συνέτρεχαν στη συγκεκριμένη υπόθεση η κρίση του Δικαστηρίου που διατυπώνεται στη σκέψη 15 της αποφάσεως ότι η Πράξη Προσχωρήσεως επικύρωσε τα αποτέλεσματα των διαπραγματεύσεων περί προσχωρήσεως που συνιστούν ένα σύνολο. Το καθοριστικής σημασίας στοιχείο στην υπόθεση εκείνη ήταν ότι δεν επρόκειτο για *πράξη του παραγώγου δικαίου*, εκδοθείσα από το Συμβούλιο, αλλά για *πράξη του πρωτογενούς δικαίου*, μη εμπίπτουσα στο άρθρο 173 της Συνθήκης, το οποίο ως εκ της φύσεώς του δεν προβλέπει την ακύρωση παρόμοιων διατάξεων. Επομένως, το Δικαστήριο ήταν αναρμόδιο να αποφανθεί επί της υποθέσεως εκείνης.

16 — Βλ. ιδίως τις αποφάσεις της 9ης Αυγούστου 1994 στην υπόθεση C-327/91, Γαλλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. I-3641, σκέψεις 15 και 16), και της 27ης Σεπτεμβρίου 1988 στην υπόθεση 165/87, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1988, σ. 5545), καθώς και τη γνωμοδότηση 1/75 του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1975 (Συλλογή τόμος 1975, σ. 409).

17 — Βλ. σκέψη 16 της προαναφερθείσας στην υποσημείωση 16 αποφάσεως της 9ης Αυγούστου 1994.

18 — Βλ. σκέψη 25 της προαναφερθείσας στην υποσημείωση 16 αποφάσεως της 9ης Αυγούστου 1994.

19 — Συνεκδικασθείσες υποθέσεις 31/86 και 35/86, Συλλογή 1988, σ. 2285.

47. Στην παρούσα υπόθεση πρόκειται για πράξη παραγώγου δικαίου, εκδοθείσα από το Συμβούλιο υπό μορφή αποφάσεως. Η πράξη αυτή εμπίπτει στο άρθρο 173 της Συνθήκης το οποίο αναθέτει στο Δικαστήριο γενική αρμοδιότητα ελέγχου της νομιμότητας των εκδιδομένων από το Συμβούλιο πράξεων.

48. Επιπλέον, όπως προκύπτει, κατ' εμέ, εμμέσως από τη γνωμοδότηση 3/94, τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη μπορούν να αμφισβητήσουν μερικώς απόφαση του Συμβουλίου κυρώνουσα διεθνή συμφωνία στο σύνολό της. Σε αντίθετη περίπτωση, ο συνδεόμενος με το δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως δικαστικός έλεγχος, τον οποίο επιβεβαίωσε ρητώς το Δικαστήριο στο σημείο 22 της γνωμοδοτήσεως, θα στερούνταν, σε πολυάριθμες περιπτώσεις, στην πράξη των αποτελεσμάτων του.

49. Εκτιμώ ότι ο λόγος αυτός είναι επίσης απορριπτέος.

Επί της ενστάσεως απαραδέκτου που προέβαλε το Βασίλειο του Βελγίου

50. Η Βελγική Κυβέρνηση ισχυρίζεται αυτοτελώς ότι η Επιτροπή ενέταξε τη συμφωνία πλαίσιο στα αποτελέσματα του Γύρου της Ουρουγουάης, χωρίς να διαθέτει συναφώς την έγκριση του Συμβουλίου, με συνέπεια η συμφωνία πλαίσιο να πάσχει παράβαση ουσιωδών τύπων, οπότε επιβάλλεται, αφενός, η εν λόγω συμφωνία να μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αυτοτελούς προσφυγής σε σχέση με το συνολικό αποτέλεσμα του Γύρου της Ουρουγουάης, αφετέρου, η ακύρωση της συμφωνίας πλαισίου.

51. Αντίθετα, το Συμβούλιο ζητεί την απόρριψη του λόγου αυτού, δεδομένου ότι, υπό την ιδιότητά του ως παρεμβαίνοντος, το Βασίλειο του Βελγίου δεν μπορεί να τροποποιήσει το προσδιοριζόμενο με το δικόγραφο της προσφυγής πλαίσιο της διαφοράς. Επιπλέον, η εκ μέρους του Συμβουλίου έγκριση του συνολικού αποτελέσματος του Γύρου της Ουρουγουάης καλύπτει τυχόν διαδικαστικά ελαττώματα.

52. Ας μου επιτραπεί να υπογραμμίσω ότι τα υποβαλλόμενα στο πλαίσιο του δικογράφου της παρεμβάσεως αιτήματα δεν μπορούν, σύμφωνα με το άρθρο 37, παράγραφος 4, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, να έχουν άλλο αποτέλεσμα πλην της υποστηρίξεως των αιτημάτων ενός των διαδίκων. Μολονότι, κατ' αρχήν, ουδόλως απαγορεύεται ο παρεμβαίνων να υποστηρίζει με τα αιτήματά του άλλα επιχειρήματα πέραν των προβληθέντων από τον διάδικο που υποστηρίζει [20], πάντως καθίσταται επιτακτική ανάγκη τα επιχειρήματα αυτά να μην τροποποιούν το πλαίσιο της διαφοράς, όπως αυτό προσδιορίζεται με το δικόγραφο της προσφυγής και το υπόμνημα αντικρούσεως [21]. Αφενός, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του εφαρμοζομένου ενώπιον των δικαστηρίων δικαίου, εναπόκειται στους διαδίκους να προσδιορίσουν το πλαίσιο της διαφοράς τους, με συνέπεια

20 — Βλ. ιδίως απόφαση της 23ης Φεβρουαρίου 1961 στην υπόθεση 30/59, De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg κατά Ανωτάτης Αρχής ΕΚΑΧ (Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 547).

21 — Αναφέρομαι συναφώς στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Ιουλίου 1995 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις Τ-447/93, Τ-448/93 και Τ-449/93, AITEC κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. ΙΙ-1971, σκέψη 122).

να μην οφείλουν στη συνέχεια να εξετάσουν στοιχεία που οι ίδιοι δεν συμπεριέλαβαν στη διαφορά τους. Αφετέρου, ενόψει της αποδεικτικής διαδικασίας και κατά την εκδίκαση μιας υποθέσεως θα ήταν απρόσφορη η δυνατότητα επικλήσεως στοιχείων ασχέτων προς τα ζητήματα που ήγειραν οι διάδικοι. Παρατηρώ συναφώς ότι, κατά το άρθρο 42, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, απαγορεύεται η προβολή εκ μέρους των διαδίκων νέων ισχυρισμών κατά τη διάρκεια της δίκης.

53. Ο λόγος που προέβαλε η Βελγική Κυβέρνηση στηρίζεται κατά την άποψή μου σε στοιχεία άσχετα προς την προσφυγή της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Εκτιμώ, λοιπόν, ότι ο λόγος, σύμφωνα με τον οποίο ο χειρισμός εκ μέρους της Επιτροπής της συμφωνίας πλαισίου πάσχει παράβαση των ουσιωδών τύπων, τροποποιεί το πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως. Συνακόλουθα, πρέπει να θεωρηθεί ως απαράδεκτος.

Επί της ουσίας

54. Η Γερμανική Κυβέρνηση, υποστηριζόμενη από τη Βελγική Κυβέρνηση, ισχυρίζεται ότι η συμφωνία πλαίσιο για τις μπανάνες παραβιάζει σειρά θεμελιωδών αρχών του κοινοτικού δικαίου, μεταξύ των οποίων καταλέγονται το δικαίωμα της ελεύθερης ασκήσεως επαγγέλματος, το δικαίωμα της ιδιοκτησίας, η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, η αρχή της αναλογικότητας και η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

55. Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από τις Κυβερνήσεις της Ισπανίας και της Γαλλίας και από την Επιτροπή, ισχυρίζεται ότι υπό την έποψη όλων αυτών των σημείων η συμφωνία πλαίσιο συμβιβάζεται προς το κοινοτικό δίκαιο.

56. Εν πρώτοις, παρατηρώ ότι, με την απόφαση στην υπόθεση C-280/93, Γερμανία κατά Συμβουλίου [22], το Δικαστήριο έκρινε ότι η διάταξη του βασικού κανονισμού με την οποία καθιερώνεται δασμολογική ποσόστωση για τις μπανάνες τρίτων χωρών και για τις μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ, ύψους 70 % για τους εισαγωγείς που εμπορεύονταν παραδοσιακά μπανάνες τρίτων χωρών και για τους νέους επιχειρηματίες, αλλά ύψους 30 % για τους επιχειρηματίες που εμπορεύονταν παραδοσιακώς κοινοτικές και μπανάνες ΑΚΕ, δεν αντίκειται προς τις θεμελιώδεις αρχές του κοινοτικού δικαίου.

57. Κατόπιν της εγκρίσεως της συμφωνίας πλαισίου για τις μπανάνες η οποία ενσωματώθηκε, με απόφαση του Συμβουλίου, στη Συμφωνία ΠΟΕ, ο βασικός κανονισμός τροποποιήθηκε σε τέσσερα σημεία. Αφενός, η δασμολογική ποσόστωση αυξήθηκε κατά 200 000 τόνους ενώ οι δασμοί μειώθηκαν κατά 25 ECU και ορίστηκαν σε 75 ECU. Αφετέρου, το ήμισυ περίπου της δασμολογικής ποσοστώσεως κατανεμήθηκε σε ειδικές εθνικές ποσοστώσεις και για το τμήμα αυτό της ποσοστώσεως καθιερώθηκε καθεστώς πιστοποιητικών εξαγωγής, σύμφωνα με το οποίο η χώρα εξαγωγής μπορεί να επιβάλλει στους εισαγωγείς τρίτων χωρών και στους νέους επιχειρηματίες την υποχρέωση κατοχής αδείας, η οποία με τη σειρά της αποτελεί προϋπόθεση για τη δυνατότητα εισαγωγής εκ μέρους των ανωτέρω επιχειρηματιών των προϊόντων εντός

22 — Απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1994, Συλλογή 1994, σ. I-4973.

της Κοινότητας. Αντικείμενο της προσφυγής είναι αποκλειστικώς το καθεστώς των εθνικών ποσοστώσεων και το σύστημα των πιστοποιητικών εξαγωγής.

Επί του καθεστώτος των εθνικών ποσοστώσεων

58. Η Γερμανική Κυβέρνηση, υποστηριζόμενη από τη Βελγική Κυβέρνηση, ισχυρίζεται ότι οι διατάξεις περί καθιερώσεως των ειδικών εθνικών ποσοστώσεων περιορίζουν τις δυνατότητες των επιχειρηματιών να εισάγουν προϊόντα προερχόμενα από τρίτες χώρες, στερώντας τους, ενδεχομένως, από την αξία που είναι σύμφυτη με τα θεμελιούμενα στη χώρα καταγωγής σήματα επί προϊόντων.

59. Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Ισπανική και Γαλλική Κυβέρνηση καθώς και από την Επιτροπή, ισχυρίζεται, αντίθετα, ότι η Κοινότητα έχει το δικαίωμα να παρέχει σε συγκεκριμένες τρίτες χώρες ειδικά πλεονεκτήματα υπό μορφή ποσοστώσεων εξαγωγής.

60. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, με την απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1982 [23] το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν υφίσταται γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου υποχρεώνουσα την Κοινότητα, στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεών της, να μεταχειρίζεται κατ' ίσον τρόπο από κάθε άποψη τις διάφορες τρίτες χώρες. Από την ίδια απόφαση προκύπτει ότι δεν μπορεί περαιτέρω να θεωρείται ότι αντίκειται προς το κοινοτικό δίκαιο διαφορετική μεταχείριση μεταξύ κοινοτικών επιχειρηματιών ως αυτόματη απλώς συνέπεια της διαφορετικής μεταχειρίσεως που επιφυλάσσεται στις τρίτες χώρες με τις οποίες συνήψαν εμπορικές σχέσεις οι εν λόγω επιχειρηματίες.

61. Επομένως, το κοινοτικό δίκαιο δεν προστατεύει τους επιχειρηματίες από τυχόν αρνητικές επιπτώσεις συνδεόμενες προς τις πολιτικές σχέσεις της Κοινότητας με τρίτα κράτη, επιπτώσεις που μπορούν, άλλωστε, να διακριθούν δυσχερώς από άλλους συνήθεις εμπορικούς κινδύνους. Η αποδοχή της αντίθετης απόψεως θα είχε, εξάλλου, ως συνέπεια ότι θα καθίστατο εξαιρετικά δυσχερής για την Κοινότητα η λήψη μέτρων εμπορικής πολιτικής.

62. Στα πλαίσια της παρούσας υποθέσεως, τα μειονεκτήματα που προκύπτουν ενδεχομένως για τους επιχειρηματίες από το καθεστώς των εθνικών ποσοστώσεων είναι ακριβώς απόρροια του γεγονότος ότι οι τρίτες χώρες, παραγωγοί μπανανών, τυγχάνουν διαφορετικής μεταχειρίσεως.

63. Επιπλέον, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι, σύμφωνα με στοιχεία που

23 — Στην υπόθεση 52/81, Werner Faust κατά Επιτροπής (Συλλογή 1982, σ. 3745, σκέψη 25). Η υπόθεση αφορούσε μέτρα διασφαλίσεως με αποτέλεσμα σημαντική μείωση των εισαγωγών κονσερβών μανιταριών από την Ταϊβάν.

περιλαμβάνει η δικογραφία, οι χορηγηθείσες ποσοστώσεις αντιστοιχούν στα κατεχόμενα από τις ενδιαφερόμενες παραγωγές χώρες ποσοστά της αγοράς, ενώ το σημείο 6 της συμφωνίας πλαισίου περιλαμβάνει διάταξη αποσκοπούσα στη διασφάλιση της διατηρήσεως των παραδοσιακών εμπορικών ροών και στην αποφυγή διακρίσεως μεταξύ των διαφόρων επιχειρηματιών. Συναφώς, εναπόκειται στην Επιτροπή να μεριμνά ώστε οι διατάξεις περί πιστοποιητικών να τυγχάνουν στην πράξη μεταχειρίσεως σύμφωνης προς τις προκαθορισμένες με τη συμφωνία πλαίσιο αρχές.

64. Κατόπιν αυτού, ενόψει των προηγηθεισών παρατηρήσεων, νομίζω ότι στερείται ερείσματος η αμφισβήτηση του καθεστώτος των εθνικών ποσοστώσεων που εισήγαγε η συμφωνία πλαίσιο.

Επί του καθεστώτος των πιστοποιητικών εξαγωγής

65. Η Γερμανική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι τα απαιτούμενα από τους εισαγωγείς τρίτων χωρών και από τους νέους εισαγωγείς πιστοποιητικά εξαγωγής, καθώς και η συναφής απαλλαγή των κοινοτικών εξαγωγέων και ΑΚΕ συνιστούν αδικαιολόγητη άνιση μεταχείριση, επισύρουσα σημαντικό κόστος για τους εισαγωγείς τρίτων χωρών και τους νέους επιχειρηματίες. Το κόστος αυτό, συνδεόμενο με την έκδοση πιστοποιητικού εξαγωγής, ανέρχεται στην Κολομβία σε 2,6 δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών (US$) περίπου ανά κυτίο (των 18 kg, ήτοι 144 US$ ανά τόνο), ποσόν που πρέπει να συνδυαστεί με τιμή ελεύθερο στον λιμένα φορτώσεως κυμαινόμενη από 5 έως 6 US$ ανά κυτίο (ήτοι 280 έως 330 US$ ανά τόνο).

66. Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Ισπανική και Γαλλική Κυβέρνηση, καθώς και από την Επιτροπή, ισχυρίζεται συναφώς ότι το σύστημα των πιστοποιητικών εξαγωγής είναι αναγκαίο προκειμένου να διασφαλιστεί η διατήρηση της σφαιρικής ισορροπίας της οργανώσεως της αγοράς, ιδίως μέσω της μέρμνας για δίκαιη κατανομή των ποσοστώσεων μεταξύ των μεγάλων πολυεθνικών εταιριών και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Το γεγονός ότι, σύμφωνα με το σημείο 6 της συμφωνίας πλαισίου, εναπόκειται στην Επιτροπή να εγκρίνει την έκδοση των πιστοποιητικών εξαγωγής αποτελεί σημαντικό στοιχείο. Συναφώς, η απαλλαγή από την υποχρέωση λήψεώς τους από την οποία επωφελούνται οι κοινοτικοί και εισαγωγείς ΑΚΕ ουδόλως εισάγει δυσμενή διάκριση δεδομένου ότι οι καταστάσεις δεν είναι συγκρίσιμες. Εν πάση περιπτώσει, τυχόν διαφορετική μεταχείριση δικαιολογείται αντικειμενικώς. Οι κοινοτικοί και εισαγωγείς ΑΚΕ θίγονται από την αύξηση της δασμολογικής ποσοστώσεως και από τη μείωση των τελών εισαγωγής μπανάνας τρίτων χωρών. Επιπλέον, οι εισαγωγές μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ εντός της ποσοστώσεως μειώθηκαν σε 90 000 τόνους. Επομένως, το καθεστώς των πιστοποιητικών εξαγωγής είναι αναγκαίο για τη διατήρηση της από απόψεως ανταγωνισμού ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων ομάδων επιχειρηματιών. Είναι αδύνατη η μεμονωμένη εκτίμηση των βαρών που φέρουν οι επιχειρηματίες, εφόσον οι επιπτώσεις του καθεστώτος πρέπει να εκτιμώνται σφαιρικώς, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι επιχειρηματίες μπορούν να μετακυλίσουν ιδίως τα βάρη επί των καταναλωτών, οι οποίοι φέρουν με τον τρόπο αυτό τελικά το κόστος. Η επιβάρυνση ύψους 2,60 US$ ανά κυτίο περίπου, την οποία επικαλέστηκε η Γερμανική Κυβέρνηση, συνιστά, σύμφωνα

με τους υπολογισμούς του Συμβουλίου, απλώς το 6,5 % της τιμής που καταβάλλει ο τελικός καταναλωτής.

67. Επαναλαμβάνοντας συναφώς την ίδια συλλογιστική με την προεκτεθείσα σε σχέση με το καθεστώς των εθνικών ποσοστώσεων, δεν αντιλαμβάνομαι ποιοι είναι οι κανόνες ή οι θεμελιώδεις αρχές του κοινοτικού δικαίου στις οποίες θα προσέκρουε ενδεχομένως η εγκαθίδρυση, στα πλαίσια συμφωνίας μεταξύ της Κοινότητας και ορισμένων τρίτων χωρών, ενός καθεστώτος πιστοποιητικών εξαγωγής. Και στην περίπτωση αυτή, πρόκειται απλώς για συμβατική ρύθμιση του εμπορίου με τις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες, ενώ τα πιστοποιητικά εξαγωγής αναφέρονται ιδίως στις προϋποθέσεις από τις οποίες οι ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες εξαρτούν την έγκριση της εξαγωγής των εμπορευμάτων. Ένα καθεστώς εισάγον δασμολογική ποσόστωση και ειδικές εθνικές ποσοστώσεις παρέχει στην πραγματικότητα στις παραγωγούς χώρες, οι οποίες λαμβάνουν ένα μερίδιο, τη δυνατότητα να κατανέμουν τη «λιτή» αυτή κατανεμημένη ποσότητα μεταξύ των ημεδαπών επιχειρηματιών. Το γεγονός ότι η Κοινότητα συνδυάζει το καθεστώς αυτό με τα πιστοποιητικά εισαγωγής που χορηγεί ουδέν αλλάζει συναφώς, αντίθετα δε διασφαλίζει στην ίδια τη δυνατότητα να ενεργεί κατά τρόπον ώστε οι ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες — στην προκειμένη περίπτωση οι μπανανοπαραγωγές χώρες της Λατινικής Αμερικής — να μην καταχρώνται του εν λόγω καθεστώτος.

68. Η συμφωνία πλαίσιο δεν προβλέπει γενικό καθεστώς πιστοποιητικών, αλλά ένα σύστημα θεσπίσεως διαφορετικής αντιμετωπίσεως διαφόρων ομάδων επιχειρηματιών εντός της Κοινότητας. Οι παραγωγοί τρίτων χωρών και οι νέοι επιχειρηματίες οφείλουν, επομένως, να είναι κάτοχοι πιστοποιητικού εξαγωγής για να μπορούν να εισάγουν προϊόντα προερχόμενα από τα οικεία κράτη παραγωγής, ενώ οι κοινοτικοί και ΑΚΕ εισαγωγείς απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή. Όπως προκύπτει από το σημείο 6 της συμφωνίας πλαισίου, οι προμηθεύτριες χώρες δεν μπορούν να απαιτούν από την τελευταία αυτή κατηγορία εισαγωγέων την κατοχή πιστοποιητικών εξαγωγής.

69. Ενόψει του ότι το καθεστώς των πιστοποιητικών εξαγωγής δεν είναι απλώς πηγή διοικητικών περιπλοκών αλλά συνεπάγεται και την καταβολή τελών στις εκδίδουσες αυτά χώρες, τα προϊόντα που αγοράζουν στις ενδιαφερόμενες χώρες παραγωγής οι εισαγωγείς τρίτων χωρών και οι νέοι επιχειρηματίες βαρύνονται στην πραγματικότητα με κόστος που δεν φέρουν οι αγοραζόμενες στις ίδιες χώρες μπανάνες από τους κοινοτικούς και εισαγωγείς ΑΚΕ. Άρα, η συμφωνία πλαίσιο φαίνεται ότι εκ πρώτης όψεως ενέχει το στοιχείο της άνισης μεταχειρίσεως των ενδιαφερομένων παραγωγών. Πάντως, το αποφασιστικής σημασίας στοιχείο είναι αν η άνιση αυτή μεταχείριση μπορεί να εκληφθεί ως αντικειμενικώς δικαιολογημένη από ειδικές περιστάσεις που επικρατούν στην αγορά της μπανάνας και ειδικότερα από λόγους στους οποίους θεμελιώνεται και ο βασικός κανονισμός.

70. Όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις του βασικού κανονισμού, η κοινή οργάνωση της αγοράς έχει ως στόχο να παρέχει τη δυνατότητα διαθέσεως στην κοινοτική αγορά, σε τιμές δίκαιες τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους καταναλωτές, μπανανών που παράγονται στην Κοινότητα και στα κράτη ΑΚΕ, παραδοσιακούς προμηθευτές. Για να καταστεί εφικτή η υλοποίηση του ανωτέρω στόχου, θεσπίζεται δασμολογική ποσόστωση, στα πλαίσια της οποίας οι μπανάνες τρίτων

χωρών υπόκεινται σε δασμό ύψους 100 ECU. Οι υπερβαίνουσες την ποσόστωση εισαγωγές υπόκεινται σε εισαγωγικό δασμό ύψους 850 ECU ανά τόνο (750 ECU ανά τόνο όσον αφορά τις μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ). Τέλος, στους κοινοτικούς και εισαγωγείς ΑΚΕ χορηγείται μερίδιο ύψους 30 % της ποσοστώσεως.

71. Με την απόφαση που εξέδωσε στην υπόθεση C-280/93, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κατά Συμβουλίου [24], το Δικαστήριο έκρινε ότι το καθεστώς αυτό, ιδίως δε η κατανομή της δασμολογικής ποσοστώσεως, δικαιολογείται αντικειμενικώς. Κατ' αρχάς, συμβάλλει στην ενοποίηση των μέχρι τότε στεγανοποιημένων εθνικών αγορών, ενθαρρύνοντας τους κοινοτικούς εμπόρους μπανανών και παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ να προμηθεύονται μπανάνες τρίτων χωρών και ωθώντας τους εισαγωγείς μπανανών τρίτων χωρών να εμπορεύονται κοινοτικές και μπανάνες ΑΚΕ. Ακολούθως, καθίστατο αναγκαία, για τη διάθεση των κοινοτικών και των παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ, η διασφάλιση κάποιας ισορροπίας, από απόψεως ανταγωνισμού, μεταξύ των ενδιαφερομένων παραγωγών, πράγμα που κατέστη εφικτό χάρις, αφενός, στον εισαγωγικό δασμό αφετέρου, στη χορήγηση του 30 % της δασμολογικής ποσοστώσεως στους κοινοτικούς και εισαγωγείς ΑΚΕ.

72. Η συμφωνία πλαίσιο προβλέπει σημαντική αύξηση της δασμολογικής ποσοστώσεως και ουσιαστική μείωση των τελών εισαγωγής που βαρύνουν τις μπανάνες τρίτων χωρών, γεγονός που — εξισορροπώντας εξάλλου, τα πράγματα — θίγει αρνητικά την ικανότητα ανταγωνισμού των κοινοτικών και παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ. Η αύξηση κατά 200 000 τόνους της δασμολογικής ποσοστώσεως συνεπάγεται αύξηση της συνολικής προσφοράς, γεγονός που — εξισορροπώντας εξάλλου, τα πράγματα — ασκεί πίεση για τη μείωση των τιμών της αγοράς η οποία έχει αντίκτυπο κυρίως εις βάρος των κοινοτικών και των παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ, οι οποίες είναι ακριβότερες για διαφόρους λόγους. Η κατά 25 ECU ανά τόνο μείωση του δασμού για τη συνολική ποσόστωση μειώνει περαιτέρω σημαντικά την εξίσωση των τιμών που ήταν ένα από τα σημαντικά στοιχεία του βασικού κανονισμού.

73. Η ανωτέρω επιδείνωση της ικανότητας ανταγωνισμού των κοινοτικών και παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ, απόρροια της αυξήσεως της δασμολογικής ποσοστώσεως και της μειώσεως του δασμού, πλήττει κατ' αρχάς τους επιχειρηματίες που εμπορεύονταν κατά παράδοση κοινοτικές και παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ. Οι εν λόγω επιχειρηματίες οφείλουν να επικεντρώνουν τη δραστηριότητά τους στις εν λόγω μπανάνες, εφόσον η πρόσβασή τους στην αγορά των ανταγωνιστικοτέρων μπανανών που προέρχονται από τρίτες χώρες, περιορίζεται, δυνάμει του βασικού κανονισμού, στο 30 % της συνολικής ποσοστώσεως.

74. Επομένως, κατά την άποψή μου, είναι απόλυτα εύλογη η λήψη των μέτρων που αποσκοπούν στη διατήρηση της ισορροπίας

24 — Απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1994, Συλλογή 1994, σ. I-4973.

που επιδίωξε να εγκαθιδρύσει ο βασικός κανονισμός. Τούτο αποκτά ακόμη αποφασιστικότερη σημασία σε μια αγορά όπως αυτή των μπανανών όπου τα στάδια της παραγωγής, μεταφοράς και διανομής είναι συγκροτημένα σε υψηλό βαθμό. Στον τίτλο ΙΙ, ο βασικός κανονισμός ενθαρρύνει ευθέως τη σύσταση οργανώσεων παραγωγών επιφορτισμένων με τη διάθεση και την εμπορία. Άρα, υφίσταται στην εν λόγω αγορά στενή σχέση μεταξύ του σταδίου της παραγωγής και εκείνου της εισαγωγής και διανομής. Η διατήρηση των παραδοσιακών διαύλων διανομής είναι, λοιπόν, αναγκαία για τη διασφάλιση της διαθέσεως της κοινοτικής παραγωγής και των παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ.

75. Ακολούθως, πρέπει να εξεταστεί, υπό το φως των στοιχείων που περιλαμβάνει η δικογραφία, αν μπορεί να υποτεθεί ότι το συγκεκριμένα θεσπισθέν μέτρο δεν συνιστά κατάλληλο και σύμμετρο μέσο για τη διασφάλιση της αναγκαίας ισορροπίας μεταξύ των παραγωγών.

76. Όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο κοινοτικός νομοθέτης διαθέτει σε θέματα κοινής γεωργικής πολιτικής ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως, οπότε μόνον ο προφανώς ακατάλληλος χαρακτήρας μέτρου σε σχέση με τον επιδιωκόμενο στόχο μπορεί να θίξει τη νομιμότητα του εν λόγω μέτρου [25].

25 — Βλ. ιδίως απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 1990 στην υπόθεση C-331/88, Fedesa κ.λπ. (Συλλογή 1990, σ. I-4023, σκέψη 14).

77. Πάντως, προφανώς εκ πρώτης όψεως δικαιολογείται η απαλλαγή των επιχειρηματιών που εμπορεύονταν παραδοσιακώς κοινοτικές μπανάνες και παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ από την υποχρέωση της λήψεως πιστοποιητικών εξαγωγής, εφόσον, όπως προανέφερα, εκείνοι που είχαν θιγεί από την αύξηση της δασμολογικής ποσοστώσεως και από τη μείωση του δασμού ήσαν ακριβώς οι εν λόγω επιχειρηματίες. Παρατηρώ ότι η Επιτροπή δεν είχε κατά πάσα πιθανότητα άλλη επιλογή από εκείνη της αποδοχής ενός καθεστώτος εθνικών ποσοστώσεων με αποτέλεσμα να είναι αναπόφευκτο το σύστημα πιστοποιητικών εξαγωγής. Τα σταθερά ποσοστά εντός της συνολικής ποσοστώσεως αποτέλεσαν ακριβώς τις αναγκαίες προϋποθέσεις του εν λόγω συστήματος.

78. Το ερώτημα αν η σχετική διαφοροποίηση υπερβαίνει το μέτρο του αναγκαίου για τη διασφάλιση της ισορροπίας μεταξύ των επιχειρηματιών εξαρτάται από συγκεκριμένη και κατ' ουσίαν οικονομική εκτίμηση ως προς το με ποιο τρόπο η αύξηση της δασμολογικής ποσοστώσεως και η μείωση του δασμού θα μπορούσαν να θίξουν τα δεδομένα του ανταγωνισμού στην αγορά της μπανάνας. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δεν απέδειξε, ούτε καν πέτυχε έστω να καταστήσει ευλογοφανές, προσκομίζοντας για παράδειγμα οικονομικές μελέτες της αγοράς, ότι η αύξηση της δασμολογικής ποσοστώσεως και η μείωση του δασμού δεν μετέβαλαν την ικανότητα ανταγωνισμού των κοινοτικών και εισαγωγέων ΑΚΕ σε σχέση με την επιδιωκόμενη από τον βασικό κανονισμό ισορροπία ή ότι η συμφωνία πλαίσιο συνεπήχθη

για τους εισαγωγείς τρίτων χωρών υπερβολικά βάρη σε σχέση με ό,τι ήταν αναγκαίο για την αποκατάσταση της εν λόγω ισορροπίας.

79. Ενόψει των προηγουμένων σκέψεων, εκτιμώ ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δεν απέδειξε επαρκώς ότι η απαλλαγή από την υποχρέωση κατοχής πιστοποιητικών εξαγωγής χορηγουμένων στους παραδοσιακούς εισαγωγείς της Κοινότητας και των χωρών ΑΚΕ υπερβαίνει το μέτρο του αναγκαίου για τη διασφάλιση ισορροπίας, από απόψεως ανταγωνισμού, μεταξύ των διαφόρων επιχειρηματιών. Επομένως, πρέπει να απορριφθεί και ο λόγος αυτός.

Επί των δικαστικών εξόδων

80. Το Συμβούλιο ζητεί την καταδίκη της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στα δικαστικά έξοδα.

81. Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττώμενος διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του αντιδίκου.

82. Προτείνω στο Δικαστήριο να καταδικάσει την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στα δικαστικά έξοδα.

Πρόταση

83. Ενόψει των προηγηθεισών παρατηρήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να εκδώσει την ακόλουθη απόφαση:

«1) Απορρίπτεται η ασκηθείσα κατά του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως προσφυγή.

2) Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα.

3) Το Βασίλειο του Βελγίου, η Γαλλική Δημοκρατία, το Βασίλειο της Ισπανίας και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.»